

JURIS

PROSPERI
FAGNANI
COMMENTARIA
IN PRIMUM LIBRUM
DECRETALIU.

*CUM DISCEPTATIONE DE GRANGIIS, QUÆ IN ALIIS
Editionibus desiderabatur; ac ipso Textu suis locis aptè disposito.*

*Co. del Collegio
R. de la Compa
nia de Ven. de
Salamanca, y de
Libertad.*

*Co. de don. Alon.
D. Emmanuele
de Sarmiento
Archev. obispo
Burgense.*

VENETIIS, MDCCIX.

Apud Paulum Balleonium.

SUPERIORUM PERMISSU, AC PRIVILEGIIS.

JURISPRUDENTIÆ STUDIOSIS

Paulus Balleonius.

*S*iquid gloriosum, splendidumque de horum voluminum præstantia, & celebritate præfari voluero, Studiose Lector, nil sanè splendidius fore duxerim, quàm ipsum Auctoris nomen pro ingenti totius Operis ornamento, hujusmodi librorum fronti, atque fastigio apponere.

Per tot enim, tantarumque virorum ora, & encomia Illustriss, ac Reverendiss, PROSPERI FAGNANI gloria aucta fuit, cumulatæque semper in diem, ut merito crediderim illum pro norma rectè, sapienterque divini, humanique Juris interpretandi regulas orthodoxa Posteritati à Deo Optimo Maximo datum fuisse.

Quis etenim si Virum illum tanta præditum indolis sublimitate, tanta mentis perspicacia, tanta morum innocentia, ac pietate perspexerit, cum in commune sacrarum literarum bonum natum fuisse negabit?

Educatus nimirum per omnem honestarum artium cultum, vix prætergressus ephobos, tot vetustissimæ Fagnanorum Gentis Arvita decora non ad fortuna supercilium, sed ad virtutis imitamentum suspiciens, ita pueritiam, adolescentiamque transiit, ut vigesimo ætatis sue anno nondum expleto, juris universi methodum tercencum problematis pro doctorali laurea Perusino in Lyceo contra inopinata impugnantium argumenta in utramque partem discutienda exposuerit.

Hinc est, quod præclarissimi hujus facinoris fama Romanam etiam Aulam mirabiliter commovente, PAULUS V. Pontifex Maximus loco celeberrimi Joannis Francisci Fagnani ejus Patruis, illum Sacra Tridentini Concilii Congregationi à Secretis anno ætatis sue secundo supra vigesimum suffecit; à subsequentibus insuper Summis Pontificibus Sacra Congregationi super negotiis Episcoporum & Regularium, deinde Apostolicæ vificationis, alteriusque super statu & reformatione Regularium, Indulgentiarum itidem & aliarum eodem Secretarii munere decoratus; demandata quoque illi explicandorum Canonum in Summo Sacra Penitentiariæ Tribunali provincia, postea & ejusdem Tribunalis Sigillo eidem collato, ut eodem tempore undecim sacris confessibus, quamvis cecitatis infortunio affectus, inserviret.

Quæ omnia quanta vigilantia, quanta sedulitate, quanta animi probitate, cum omnium laude exercuerit, tot, tantaque negotiorum momenta nos docent, quibus cum Summi Pontifices URBANUS VIII., INNOCENTIUS X., ALEXANDER VII., CLEMENS, uterque IX. & X., & INNOCENTIUS XI. usque ad annum ætatis sue nonagesimumprimum, quo ultimam vitæ periodum clausit, assidue, incessanterque cumulare, maximè fecere.

Quinimò funebri superstes rogo, & supremo cineri vivax, aurea hæc in quinque Decretalium libros Commentaria, quæ nunc cum ipsomet Textu, atque Disceptatione de Grangiis prodeunt è meis typis, in Ecclesiastica Republica felicitatem, sacrarum literarum amatoribus, ac præcipue Tibi, benigne Lector, tanquam ingens sue prudentiæ, doctrinæque monumentum reliquit. Vale.

AUCTORIS MONITIO AD LECTOREM.

QUÆ in his Commentariis Responsa S. Congregationis Eminentissimorum Patrum Concilii Tridentini Interpretum sparsim pro re nata referuntur, quamquam ferè omnia exscripta fideliter, dum eidem S. Congregationi essem à Secretis; ea tamen minimè habenda pro authenticis, scire debes, quando Eminentissimi Cardinalis Præfecti, & Secretarii subscriptione, signoque carent. Neque aliud mihi consilium, aut voluntas alia; imò si quid fortasse vel Amanuensis incuria, vel imperitia Typographi, vel imbecillitate humanæ mentis exciderit, nota & animadversione dignum, id totum ejusdem Sacræ Congregationis auctoritati, judicio, censuræ ultrò subjicimus.

NOI RIFORMATORI Dello Studio di Padova.

HAvendo veduto per attestato del Segretario nostro, nelli sette Tomi stampati in Roma l'anno 1661. il titolo de' quali s'è: *Prosperi Fagnani Commentaria in Quinque Libras Decretalium*, non esservi cos' alcuna contro Principi, e buoni costumi, concedemo licenza, che possi essere ristampato, osservando gli ordini in materia di stampe, e presentando le solite copie alle Librarie di Venetia, e di Padova.

Data dal Magistrato 21. Febbraro 1695.

§ Ferigo Marcello Proc. Reform.

§ Ascanio Giustinian a. Cav. Reform.

Agostino Galdini Segr.

Adi 3. Marzo 1696.

Registrata nel Magistrato Eccellentiss. de gli Esecutori contro la Blasfemia.

Antonio Canal Not.

PROSPERI FAGNANI COMMENTARIA

In Primum Librum DECRETALIUM.

DE SUMMA TRINITATE ET FIDE CATHOLICA.

Innocentius III. in Concilio Generali.

CAPUT I.

Heremiter credimus, & simpliciter confitemur, quod unus solus est verus Deus, aternus, immensus, & incommutabilis, incomprehensibilis, omnipotens, & ineffabilis, Pater, & Filius, & Spiritus sanctus: tres quidem personæ, sed una essentia, substantia, seu natura simplex omnino: Pater à nullo, Filius à Patre solo, ac Spiritus sanctus pariter ab utroque; absque initio semper, ac sine fine: Pater generans, Filius nascens, & Spiritus sanctus procedens, consubstantialis, & cœquales, & cœomnipotentes, & cœterni: unum universorum principium: creator omnium visibilium & invisibilium, spiritualium & corporalium: qui sua omnipotenti virtute simul ab initio temporis utramque de nihilo condidit creaturam, spirituales & corporales, angelicam videlicet & mundanam; ac deinde humanam quasi communem, ex spiritu & corpore constitutam: Diabolus enim & alii demones à Deo quidem natura creati sunt boni, sed ipsi per se facti sunt mali; homo verò diaboli suggestionem peccavit. Hæc sancta Trinitas secundum communem essentiam individua, & secundum personales proprietates discreta, primò per Moysen & sanctos Prophetas, aliosque famulos suos; juxta ordinatissimam dispositionem temporum, doctrinam humano generi tribuit salutarem. Et tandem unigenitus Dei Filius Jesus Christus à tota Trinitate communiter incarnatus, ex Maria semper Virgine Spiritus sancti cooperatione conceptus, verus homo factus, ex anima rationali & humana carne compositus, una in duabus naturis persona, viam vite manifestissimè demonstravit. Qui cum secundum divinitatem sit immortalis & impassibilis, idem ipse secundum humanitatem factus est passibilis & mortalis. Qui etiam pro salute humani generis in ligno crucis passus & mortuus, descendit ad inferos, resurrexit à mortuis, & ascendit in cœlum; sed descendit in anima, & resurrexit in carne, ascenditque pariter in utroque: venturus in fine sæculi, judicaturus vivos & mortuos, & redditurus singulis secundum opera sua tam reprobis, quam electis: qui omnes cum suis propriis resurgent corporibus, quæ nunc gestant, ut recipiant secundum opera sua, sive bona fuerint, sive mala; illi cum diabolo pœnam perpetuam, & isti cum Christo gloriam sempiternam.

Una verò est fidelium universalis Ecclesia, extra quam nullus omnino salvatur. In qua idem ipse Sacerdos est sacrificium Jesus Christus, cujus corpus & sanguis in Sacramento altaris sub speciebus panis & vini veraciter continentur, transubstantiatis pane in corpus & vino in sanguinem potestate divina: ut ad perficiendum mysterium unitatis, accipiamus ipsi de suo, quod accepit ipse de nostro. Et hoc utique Sacramentum nemo potest conficere nisi Sacerdos, qui ritè fuerit ordinatus secundum claves Ecclesiæ, quas ipse concessit Apostolis, eorumque successoribus Jesus Christus. Sacramentum verò baptismi (quod ad Dei invocationem, & individua Trinitatis, videlicet Patris, & Filii, & Spiritus sancti, consecratur in aqua) tam parvulis, quam adultis in forma Ecclesiæ à quocumque ritè collatum proficit ad salutem. Et si post susceptionem baptismi quisquam prolapsus fuerit in peccatum, per veram potest semper pœnitentiam reparari. Non solum autem virgines, & continentes, verum etiam conjugati, per fidem rectam & operationem bonam placentes Deo, ad aeternam merentur beatitudinem pervenire.